

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 8 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	---

† Dr. PETRU BARBU

Cernitu-ne-am fața înaintea morții. Cernitu-ne-am și ne-am cutremurat, căci neîndurătoarea ei osândă a lovit un suflet bun și drag.

Iată, priviți frumosul chip, cinstiți preoți ai întinsului bănațan și-ai plaiurilor, cu el se duc în împărăția de veci amintirile celor mai fericiți ani ai vieții noastre. Și nimeni, niciunul din noi durerea nu-și va curma să întrebe: cine oare este acesta? Bărbatul vajnic care a făurit generații de luminători ai poporului? Profesorul blând și bun care a întemeiat școala dragostei și a iertării? Sau este dârzul luptător naționalist înaintea căruia nici promisiuni, nici amenințări dușmane nu aveau niciun preț?

Da, este Petru Barbu: 16 ani sămănător de idei și îndrumări bune la Foaia Diecezană, în calitate de redactor responsabil; 45 de ani profesor și director de teologie, făuritor de caractere preoțești; 50 și mai bine de ani călăuză tot atâtor generații de români bănațeni și transilvăneni în creșterea lor potrivit rânduelilor Bisericii noastre dreptcredincioase.

Vieța și activitatea lui este aidoma unei torțe; căci scria în „Dumineca sântelor Pasci 1892” când a luat redactarea Fcii Diecezane, pe lângă că acesta „este organul oficios al eparhiei noastre, cuprinde și o parte menită studiului științific și literar, care ținând samă de împrejurările noastre culturale, stăruiesce se lumineze oamenii noștri, îndeosebi pe preoți și învățători..

Dacă nu alte motive, apoi cel puțin iubirea de poporul nostru, care are trebuință de conducători luminați, să ne îndemne a lucra cu tot de adinsul ca foaia noastră să-și ajungă menirea”.

Tezaurul sufletesc pe care familia i l-a dat din Logojul atâtor tradiții românești și cărturărești s'a desvelit în frumusețe datorită focarelor de cultură națională, iar marile centre: Cernăuți, Graz și Berlin dau tânărului român dornic de învățătură și de învășire, armătura spirituală necesară în viață.

† Protopresb. Dr PETRU BARBU

Incredințarea Fcii Diecezane de către cărturarul episcop Nicolae Popea mai nainte ca Petru Barbu să fi avut vre-o calitate oficială, era o distincție apriorică, binemeritată a tânărului doctor în teologie.

Totașa catedra de profesor al institutelor diecezane, alături de care el a purtat făclia organului oficial timp de 16 ani, compare ca o tribună a disciplinelor sentimentului național. Căci școala naționalismului a propovăduit-o el generațiilor de preoți și învățători, și atunci când îi învăța

pe viitorii apostoli carte, și când îi sfătuia la răbdare și perseverență în largul ogor al satelor românești.

Manualele sale de religie răspândite în mii și mii de exemplare ținteau același dublu scop, al fundamentării unui creștinism viu în suflete, conștient și producător de binecuvântate roade pentru Biserica neamului.

Iată pentruce inima noastră s'a întristat la știrea morții lui Dr. Petru Barbu!

Iată pentruce deplângem această despărțire, îndoit duiosă dacă ne gândim că voia lui cea de pe urmă a fost să fie îngropat în cimitirul istoric din Caransebeș, ale cărui biserică le-a servit pe vremea când furtuna îl alungase dela școala lui dragă.

Dormi în tihnă, suflete trudit, alături de marii tăi prieteni de luptă! Generațiile de preoți și de credincioși cu evlavie vor pomeni numele tău din veac în veac!

Date biografice.

Dr. Petru Barbu e fiul Logojanului Hazi Barbu.

Născut în 7 Maiu 1864, școala o face în Logoj, Beiuș și Brașov.

Urmează apoi teologia la Universitatea din Cernăuți. Cursurile de specializare pedagogică la Graz și Berlin.

În anul 1891 trece doctoratul în teologie la Cernăuți.

În Dumineca Paștilor din 1892 este încredințat cu redactarea Foii Diecezane, pe care o și conduce timp de 16 ani.

În vara aceluiași an este numit profesor al institutului teologic-pedagogic din Caransebeș. Propune aci o seamă de discipline între cari avea precădere pentru Dreptul bisericesc și Catihetică.

Activitatea de profesor, în care primează educatorul, e întrecută în roade de aceea de autor de manuale, conferințe studii și articole de ziar.

A fost o vreme când Dr. Petru Barbu a fost singura și neîntrecută autoritate în materie de manuale școlare de religie.

Ajunge membru în diferite comisii și congrese catehetice.

În 1895 este hirotonit diacon, în 1898 preot iar în 1930 este hirotesit protopop.

Distins cu brâu roșu de către fericitul episcop Nicolae Popea, deține multă vreme calitatea de comisar la conferințele învățătoresți-preoțesți.

Din cauza intrasigenței caracterului său naționalist, în anul 1909 este pensionat. Revine însă la catedrală după 9 ani, iar în 1920 ajunge director al institutului teologic pedagogic, iar mai apoi al Academiei noastre teologice.

Autoritate în materia de manuale școlare, Dr. Petru Barbu a deținut și o binemeritată întâietate pe teren cultural, politic-național, social și bisericesc. A fost ales membru în toate corporațiunile noastre superioare bisericești.

La anul 1937, în regretul unanim, părăsește școala pensionându-se; părăsește și orașul plecând la București.

Revine pe urma unei înalte dorințe, să doarmă somn vecinic în cimitirul din Caransebeș, unde se hodinesc bărbații mari din epoca eroică a neamului nostru de aici.

Inmormântarea.

Mult regretatul profesor în pensune Dr. Petru Barbu a răposat în ziua de 7 Martie a. c. în București. Din cauza greutăților de transport, corpul neînsuflețit a fost adus în Caransebeș abea Miercuri dimineața, în 12-lea, unde avea să fie înmormântat potrivit dorinței sale.

Miercuri dimineața în biserica noastră catedrală s'a oficiat liturgia darurilor înainte sfințite, după care îndată a urmat prohodul.

Au servit: I. P. Cuv. Sa Arhim. Dr. Laurențiu Busuioac rectorul Academiei teologice, asistat de P. On. Prot. iconom stavrofor R. G. Ancușa, prot. Dr. Zeno Munteanu, preoți: Vartolomeu Dure, profesor de Religie în Timișoara, Isaia Suru admin. prot., Ilie Sârbu-Rusca, Martin Rădoiu-Obreja, Iova Firca-Loc, proto-diaconul T. Roșca și diacon Dr. Mircea Chialda.

După stâlpul al treilea pâr. Dr. Zeno Munteanu a rostit un panegiric în care a arătat că lui Dr. Petru Barbu i se potrivesc cuvintele din cartea lui Iisus fiul lui Sirah: *vieața cea bună are zilele numărâte; iar numele cel bun în veci rămâne* (41, 16).

Deplânge deopotrivă pe profesorul iubit ca și pe românul intransigent, care a suferit pentru neamul său. Totuși nu trebuie să-l jelim „durerea este doar espresia neputinței noastre”, iar Dr. Barbu nu va muri, căci numele bun rămâne în veac.

Prof. Petru Bancea aduce salutul Academiei teologice din Arad și Oradea ca și pe cel al său personal aceluia care a pus ordine în cotabilitatea bisericeșii catedrale din Caransebeș.

Dr. Petru Barbu, purtat pe brațele clericilor e dus în cortegiu la cimitirul bisericii Sf. Ioan. Impresie caldă face fanfara școlii normale care însoțește în câtece de jale pe profesorul preparandiei de odinioară.

La groapă dl Isidor Tătariu aduce ultimul adio aceluia care a fost stâlpul de bază al Băncii Poporale, înființată în anul 1907, când neadormiții noștri dușmani angajează lupta și pe teren economic.

Fulgi de zăpadă cad alene din văzduh... Corul studenților teologi cântă „vecinică pomenirea lui” și Dr. Petru Barbu rămâne în acest cadru de duiosă poezie, așa cum i-a fost și vieața pe pământ!

Frământările lumii greco-romane

—După H. Pinard de la Boullage, S. I.—

De: Prof. C. Rudneanu

II.

Istoricul Iosif Flavius a consemnat contra mărturiei principale, după aceea menționează minunile lui Iisus, moartea sa și învierea.

Just din Tiberiada care a trăit în acelaș timp, nu amintește nimic. **Talmudul** neagă tot ceea ce afirmă predica creștină.

Argumentele cu cari combat pe creștini Evreii, sunt defavorabile. După sfântul *Justin*, evreii trimiteau emisari, cari să răspândească zvonul, că corpul lui Iisus a fost furat de apostolii

Săi. Minunile lui Iisus le atribuiau magiei. Creștinii spuneau și cred și azi, că Iisus s'a născut din Sfânta Fecioară, *evreii răspundeau nu!, ci dintr'o femeie adulteră.*

În curând în lumea greco-romană au luat naștere diferite cercuri religioase, unde problemele religioase au început ca să agite multiple discuții. Sub Neron, Domițian, Traian și Marc Aureliu, s'au dezlănțuit cele mai grozave prigoniri contra creștinilor. Centrul deșteptării era Iudeea, de aci s'au întins în Alexandria, Samaria, Asia-Mică, Grecia și Italia; atingând Africa procunsulară, Gallia și ajungând până la popoarele barbare ale Imperiului. Ce piatră mare s'a deslipit din munți, cum ne spune și Daniel:

„S'a deslipit o piatră, fără ajutorul vreunei mâini, a izbit picioarele de fer și de lut ale chipului și le-a făcut bucăți“. (Daniel II, 34).

După mărturiile unor autori pe cari nu-i mai cităm, Hristos n'a existat, iar istoria sa nu-i decât un mit. Într'un mediu de concurență, de invidie, de teamă cultele latine, grecești, egiptene, frigiene, celtice, evreești toate loveau în creștini, — creștinii au fost considerați ca o sectă, care în curând va deveni o realitate și astfel templele vechi și imaginile imperiale vor dispărea.

Inceputul creștinismului a fost în Iudeea, el a discreditat în curând pe evrei. Membrii creștinismului recrutați între straturile de jos, afirmând frățietatea și lipsa de deosebire între patricieni și sclavi, sau dintre retori și filosofi — a avut răsunet numai între membrii comunității. Partizanii cultelor vechi au adoptat o „conspirație a tăcerii“.

Toate bisericile creștine afirmă, că Iisus s'a proclamat Messia promis de patriarhi că El a fost relevat ca și Fiul unic al Tatălui ceresc, — aceasta este credința și speranța lor de totdeauna.

Vasiliidenii, valentinienii și carpocratienii l-au prezentat pe Hristos ca pe un eon, o ființă divină trimisă de Tatăl, iar raționaliștii tuturor timpurilor au spus, că divinitatea lui Iisus, este un rezultat al unei lungi evoluții. Alți critici au stabilit, că înainte de apariția lui Iisus, Hristos a fost obiectul unui cult. *Fantezii și ipoteze pe cari știința nu le-a luat în serios niciodată!*

Primele scrieri ortodoxe insistă asupra faptului sfânt al învierii și recunosc acest fapt ca o probă decisivă. Sectele iudeo-creștine, cari s'au separat de Biserică, admit acest fapt istoric.

Gnosticii și marcioniștii admit învierea, afirmând, că corpul lui Hristos n'a fost decât aparent, iar moartea și învierea a fost numai aparentă.

Minunile făcute de Hristos, ortodocșii le recunosc ca semne reale ale puterii și misiunii

sfinte a Lui. Evreii nu le admit, ci spun că magia a lucrat.

Iată câteva din faptele petrecute în cei 180 ani, primii ani ai erei creștine, conflicte între religii și secte, tulburări în lumea greco-romană. În aceste prime societăți, au apărut apologeți, șefi de secte, discuții pentru și contra lui Hristos, comunități creștine lățite în întreg Imperiul, secte eretice în Siria, Egipt, Evrei și Samarineni ș. a. Fără a consulta sfintele evanghelii, putem vedea tulburările ce au avut loc în lumea greco-romană, cum spunea Renan: „un om de proporții colosale“, un om care-și spunea și se credea trimis de Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu și căruia noi ne închinăm.

Piatra care a fost deslipită din munți de mâini necunoscute, căderea căreia a mișcat până în profunzimi fețele noroioase ale lumii antice, iat-o!!

Atitudinea moralei față de revoluție

(Continuare)

Unii Recunoașterea unui drept la revoluție însă echivalează cu recunoașterea principiului că binele poate fi înlăptuit și prin mijloace violente, prin vărsări de sânge, devastări și distrugeri de tot felul.

E delat sine înțeles că dacă morala creștină și-ar însuși acest punct de vedere, s'ar anula în însăși ființa ei de morală a iubirii, a păcii, a salvării și înfrățirii oamenilor.

Așa dar, morala creștină respinge și condamnă în chipul cel mai hotărât revoluționismul mărturisind că ea are la îndemână destule puteri și mijloace pentru a-l îmbunătăți pe om și pentru înlăptuirea binelui social, fără ca să mai fie nevoie de a se recurge la violențele și grozăviile unei revoluții.

4. Din nefericire însă, realitatea nu se înlăptășează așa cum ar voi-o morala creștină. Experiența ne arată că, în ciuda pretențiilor acestei morale, au izbucnit și izbucnesc încă, sângeroase revoluții chiar și acolo unde ar trebui să stăpânească spiritul unei înțelegeri frățești străbătute de suflul dragostei care transfigurează, — chiar și acolo izbucnește din când în când, vulcanul pustiitor al revoluției.

Constatarea aceasta ne pune și ea în situația de a verifica tristul, nesfârșit de tristul adevăr asupra păcătoșeniei naturii omenești. Cât de adânc trebuie să fie încopciate în firea noastră puterile răului, dacă chiar și acum, după

atâtea secole de viață trăită sub permanenta ploaie a harurilor dumnezeiești mai e cu puțință ca din străfundurile ei să se deslănțue prăpădul revoluției. Cât de aproape de împietrirea în rău trebuie să fie inima omului, dacă poate rămâne surdă la toate chemările cari-i vin de sus, dar se deschide cu ușurință și se abandonează cu frenezie chemărilor ducătoare spre cele mai diabolice grozăvii...

Prin urmare, pe deoparte morala creștină pretinde că are destule puteri întru înfăptuirea binelui individual și social fără să fie nevoie a se recurge la revoluție, iar pe de altă parte, revoluțiile continuă să izburnească chiar sub privirile ei.

Dacă lucrurile stau așa, nu cumva pretențiile acestei morale cu privire la puterile ei, sunt închipiri deșarte? Credem că nu. Fiindcă altfel cum ne-am putea explica existența sfinților? Faptul că morala creștină a fost în stare să creeze sfinți, constituie cea mai bună dovadă despre eficacitatea puterilor ei.

În acest caz, cauza ființării revoluționarismului în sânul comunităților creștine, trebuie căutată nu în slăbiciunea moralei creștine, ci în altă parte. Și anume, în voința noastră a creștinilor. În pasivitatea și în lipsa noastră de energie întru afirmarea binelui.

Vorbim și scriem, de câte ori avem prilejul, că la temelia vieții noastre creștinești am pus iubirea, frăția, dreptatea, respectul demnității și libertății persoanei omenești... În realitate, și spusa și scrisul nostru nu-s — în cea mai mare parte — decât retorică găunoasă și stearpă, fără ecou în suflete și fără puțința de a înviora, entuziasma și transforma viața unei comunități. Și atunci să ne mai mirăm că se dezgăzuesc revoluții în numele dreptății și al milei față de cei obidiți?

Trebuie să 'nțelegem odată, că răul care izbucnește sub forma revoluției devastatoare este răul crescut în locul binelui cu care noi creștinii eram datori față de lume.

Trebuie să 'nțelegem că existența revoluționarismului în sânul unei comunități creștine constituie una dintre cele mai tari dovezi despre vinovata noastră absență dela datorie.

Și mai ales trebuie să 'nțelegem că e necesar să găsim modalitatea eșirii din această vinovăție.

Altfel vom pieri cu toții înecați în valurile furioase ale răului din jurul nostru. Și vom fi dovedit cât de nevrednici am fost de dragostea pe care aci în lume, ne-a arătat-o Dumnezeu, alegându-ne să fim noi, purtătorii adevărilor Lui mântuitoare.

Dr I. Belu

Frați de cruce

(Continuare)

c) Frații de cruce din trecut și de azi.

În considerarea deosebirilor punctelor de privire, trebuie să distingem diverși frați.

Știm de frați legitimi și ilegitiți, sau naturali, va se zică, născuți în afară de căsătorie și născuți din căsătorie sacramentală, sau că și numai legală civilă.

Deosebim mai departe frații în: frați buni și frați vitregi, sau mașteri. Frații buni se mai chiamă: frați dulci sau frați germani. Cei cari se înfrățesc numai după tată, și nu au și aceeași mamă, poartă numirea de consangvini, în vreme ce frații, cari au maică comună și tată deosebit, se numesc frați uterini.

Dacă odată fiziologia acestor frați e diversă tot diversă trebuie să fie la rândul ei și condițiunea lor de drept, în organizația familiei și a statului.

Mai distingem și frate postum, va se zică frate venit pe lume numai după ce a murit tatăl și apoi frați gemeni.

E de remarcat, că societatea, dar cu preferință populația de jos, supranumește mai ales în bătaie de joc, pe copiii născuți în afară de căsătoria legală: copii de lele; copii din flori; copilituri, hibridi, fiastrii, bastarzi.

Sorgintea *fulor* de cruce, (sunt și fete sorori de cruce) cu geneza lor, indiscutabil, că e o eficiență de a creștinismului! Singur și sigur numai atributul de cruce o dovedește aceasta deplin. Ci astfel de fii au fost cu mult înainte de venirea Domnului nostru Iisus Hristos; la mai multe seminții, deosebite după timp și spaț.

Cum azi e deosebită forma și eficacia fraților de cruce, la unele popoare creștine, tot la fel a trebuit să fie o varietate de formațiuni și de însemnătate practică și la neamurile antemesiane privitor de înfrățirile lor.

Obârșia traților de felul acesta are vestigii concludente la: Schiții, Dacii, Geții, Latinii, Ungurii și Slavii neîncreștinați.

Părintele ¹⁾ istoriografiei antice, Herodot, între multe altele despre Schiți, ne mai istorisește, că în cazul încheierii legăturilor întărite cu jurământ, termină pactizarea serbătorească totdeauna turnând vin ales și tare în una cană frumoasă și mare de lut ars, în carea se sloboade sânge dela toți aceia cari se obligă la ceva de făcut, ori că de omis. Sângele îl scurg prin o

1) Poz. 16 și 6.

împunsătură ușoare a trupului, cu o sulă, sau se sgârăe cu un cuțitaș micuț.

În cană vârașc: un paloș, câteva săgeți și o suliață. Apoi se urează afectuos unii pe alții și toți pe rând înghițesc din aceasta amestecătură, atât cei cari s'au legătuit acum, cât și alții dintre adeptii lor de frunte.

Învățații noștri: episcopul Ghenadie Enăceanu și Gh. Gh. M. Ionescu, sunt de credință că frații de cruce ar fi ceva rămășiță și prefacere a frăției schitice! O practicau și Cumanii; verosimil au împrumutat-o dela noi?! Iar Românilor probabil s'a transmis dela Schiți prin Daci și Gheți²⁾, după ce o primiseră mai dinainte Romanii. I. Goldiș vlădicul, Ar. Densușianu, Arbore Gh. și V. A. Ureche și poate și mulți alții cred, că e o moștenire dela Romani.

Acum o mie de ani și mai bine, când în Cananul nostru au descălecat³⁾ și ne au încălecatu-ne și ne au încărcatu-ne oaspeții Maghiari, de cari până azi nu ne am putut descărca pe deaîntregul, ei aveau înfrățirea din chestiune și o practicau cu mult fast.

Istoricul nostru filosof Nicolae Xenopol, în masiva sa operă Istoria Românilor, o spune oarzan, că acest obicei al pământului, „e desigur de **origină slavonă**“.

Aici calcă servil cărturariul nostru în urmele slavului și slavistului L. Pic⁴⁾. Xenopol fidel opiniunii sale în cauză, nu numește așezământul frați de cruce, ci: „**Frați nedespărțiți**“, *frăție, înfrățire, frățirea*.

La Romanii vechi între multiplele așezări politice și familiare occure: *Collegio Fratuum, fratreca, frateate*, = *ad fratres pertinente*. Adecă fac frate, mă înfrățesc, mă fac fârtat.

Fârtatul se derivă din frate, prin metatesa lui r, fratatu! La fel e cu soră, la sorată sau surată⁵⁾.

2) Până azi nu se știe sigur, Gheții și Dacii sunt două poame, ori numai unul și același?! Mai apoi Gheții se prefac cu toți în Daci.

3) Logofătul anonim al regelui Bela, descrie actul înfrățirii (vérszerződés = converțiunea de sânge) aproape așa, cum îl practică Românii azi.

Subliniez, că Cronica anonimului în fața unor somități, e o curată plastografie doloasă!

La noi e tradusă din latina originală de repausatul Bejan Mihai notar public în Logoj, și e studiată în periodicul din Sibiu „Transilvania“, în anul 189?

Se credea atunci, că Bëjan în tenorul acestei lucrări, va fi ales membru al Academiei Române din București.

4) Die rumäntischen Gesetze pg. 33, apud Xenopol o. c. vol. VII pg. 91 nota 33. Vezi aci poz. 3, 23, 4 și 35, 11.

5) Poz. 9 și 10.

Să nu scăpăm din vedere, că cuvântul fârtat, mai are și un înțeles exterior. Prieteni, și alții mai apropiați, se cinstesc adeseori cu acest epitet ornant și afectuos.

Fârtat pare a se fi format din Foedus, Foederatus⁶⁾ pactizant, înviere, asoțiere, companion sau în sfârșit, ca să grăim în nota vremii, cu *gura vremii, camerad*. Altcum se ar putea crede, că l-am împrumutat din limba elină *φείρατος*.

Orula.

(Urmează)

Nu lucrez — Duminică!

*Moștenit-am dela tata
Scumpă moșioara mea,
Șasă zile'n săptămână
Tot lucrez cu drag la ea.*

*Cum apuc de dimineața
Pân' apune soarele
Mă frământ mereu pe brazdă
Eu cu vitișoarele.*

*Bunul Dumnezeu mi'ajută
Și-mi dă dorul de la Oeri
Și din care dau o parte
Și iubitei mele țări.*

*Iar când sună'n liturghie
Clopotul — Duminică,
Caut s'ascult porunca patra,
Ca să o sfințesc pe ea.*

*Pun o luminiță'n sfeșnic
Înainte de Altar,
Pentru darurile câte
Le primește un plugar.*

*Și cu rânduiala asta
Duc viața'n legea mea
Și pentru nimica'n lume,
Nu lucrez — Duminică.*

6) Poz. 4, 5, 7, 9, 10, 13 și 14.

† Gheorghe Bona

Săptămâna trecută a pășit pragul lumii de dincolo Ghița Bona, un român vrednic, cunoscut în largi cercuri cu spiritul său viu, cu umorul său sănătos.

Ghița Bona a făcut parte din „Societatea Română de cântări și muzică din Caransebeș”. În vremurile grele de asupraire străină cu cântecele sale societatea aceasta, celebra *reuniune* de altădată, a dus faima orașului nostru departe, ducând în acelaș timp vraja și frumusețea graiului și a cântecului românesc.

La groapa deschisă a decedatului, pion vrednic, dl consilier referent eparhial Dimitrie Sgaverdia — președintele societății — a rostit următoarea cuvântare:

Falnică asistență,

Un dangăt duios de clopot, cu un preludiv de tristeță ne vestește trecerea la cele eterne a lui nenea Ghița Bona, stălpul de totdeauna și dirijorul de ocazie al „Societății române de cântări și muzică din Caransebeș”.

Deși boala, care-l îmbrățișase mai de mult, ne-a prevenit asupra desnodământului fatal, totuși la prima veste nu-i puteam da crezare.

Și iată acum stă totuși în mijlocul nostru, fără glas și fără putere, căci gura lui, care altă dată a produs atât *vedele*, astăzi e închisă pentru totdeauna. Buzele și glasul lui, care odinioară intona atâtea melodii armonioase, s'au lipit de ceara morții, și glasul său a amuțit! Picioarele sale cari nu de mult, încercase ritmul unei „hore” sau „ardelene” astăzi stau înțepenite, mai neputincioase decât umbra!

Vânjos mai mult cu sufletul decât cu trupul, a fost vecinic tânăr și voios. Deși o boală ascunsă l'a reținut mai mult departe de societate, totuși sufletul său tineresc nu l'a lăsat în lăncezire! Astfel la apusul anului 1940, în seara de Silvestru, îl vedem alături de coriștii săi iubiți, cântând prohodul anului, ce se ducea în neant!

Vlăstar al unei familii vechi grănicerești din acest oraș, din frageda-i copilărie și până mai acum câteva luni de zile, a pășit regulat pragul bisericii, — nu numai la alegeri, — ci aproape în fiecare Duminecă și sârbătoare.

Venea să laude pe Domnul, cântând în cor; iar în vacanța mare, să cânte câte o priceasnă, sau un irmos cu multă măiestrie.

Și când n'a mai putut să cânte cu corul său totuși n'a încetat de a preamări pe Domnul, căci din jețul său, de dinaintea episcopilor, pe Ghița Bona l'a auzit totdeauna secundând pe cei ce cântau.

Vecinic activ în treburile obștești îl vedem permanent ca membru al consiliului parohial al bisericii noastre, dar cu aceeași ardoare de mai bine la parte în diferite timpuri în consiliul comunal; iar mai recent în consiliul și adunarea Comunității de avere a grănicerilor săi iubiți!

Păstrător al datinilor strămoșești nu s'a sfiit nici la etatea mai înaintată de a se alătura vestitorilor cu „Steaua Domnului”, „colindătorilor” și chiar „pițărăilor” dela sărbătorile Crăciunului; iar la Paști îl vedem în

mijlocul copiilor, cari cu oul roșu între degete, așteptau să dea cu „crețtarul”

Fire veselă, inzeștrată cu o cultură autodidactică, sprijinită de o minte naturală foarte dezvoltată, știa să se facă plăcut în orice societate mai ales prin glumele și anecdotele sale, plasate cu mult spirit.

Dar inima sa a fost concrescută cu Societatea română de cântări și muzică din acest oraș, societate, pe care a servit-o ca nimeni altul timp de aproape o jumătate de veac. Aici a fost mediul lui! Aici a crescut el, aici și-a petrecut anii tinereții sale și tot aici l-a ajuns și bătrânețea, pe care n'a voit s'o cunoască nicidecum!

Sub cutele stindardului acestei societăți, care a ținut aprinsă făclia românismului pe aceste meleaguri timp de aproape 70 ani, îl vedem în 1905 la Craiova ca un crainic al unității noastre naționale ducând în corul societății jalea noastră a celor asuprați fraților liberi; și în 1906 cântând în arenele romane din București.

Cu sentimentul cald al iubirii de neam, cu dorul de a vedea pe frații săi Bănățeni și Ardeleni eliberați cu o zi mai înainte de sub jugul milenar al asupritorilor de ieri, cu încrederea neclintită că odată totuși trebuie să apară ziua praznicului celui mare al unității naționale, la 1 Dec. 1918 — cu steagul societății noastre în mână — îl văd urcând în cetatea lui Mihai Viteazul: în Alba-Iulie, ca după cele suferite să strige din largul pieptului său: „vrem unirea cu țara mamă pe vecie și fără condițiuni!

Cu aceeași însuflețire iată-l în 1919 cu corul, care însoția la Turnu-Severin pe fostul nostru episcop, prea fericitul Patriarh Miron, iar în 1921 din nou la Craiova, spre a desăvârși unitatea noastră sufletească cu frații din vechiul Regat, culegând lauri și storcând admirația cu frumoasele noastre cântece bănățenești.

El a fost pretutindeni cu noi, unde a palpitat iubirea față de cântecul românesc și a pulzat măcar ca o licărire sentimentul național, pentru care în zilele, când alții se ascundeau după deget, el nu s'a sfiit să înfrunte zidurile reci ale temniței maghiare.

Și acestea toate numai din dragostea nețărmurită, ce o avea față de această societate!

Deaceea noi vom simți golul ce-l lasă la această societate pentru că rar se ivesc sufletele, cari să se dedice atât de mult pentru o instituție ca a noastră, care oferă mai puține beneficii și mai multe jertfe!

Stând împetriți în fața mormântului deschis, fiori morții ne cuprind, genuchii ni se înclină și lacrimi de jale ne înrouează genele, când ne gândim, că ieri a fost cu noi, iar azi năpraznica coasă a morții l'a răpit dintre noi, prea de timpuriu, la o etate când mai putea aduce prețioase servicii societății, de cari tocmai acum are mai multă nevoie!

La început de primăvară, când toată natura renaște-tu apuci între cele patru scânduri, după o viață plină de activitate și cu conștiința împăcată, că cu talantul primit, roade însutite ai adus!

Deaceea mergi în pace, căci fericită este calea, pe care mergi astăzi, căci ti-s'a gătit pe loc de odihnă lângă pretenii tăi iubiți: Achim Aliontie, Marcu Hertila, Ion Nimu, Lae Sporea ș. a. cari toți acum ies întru întâmpinarea ta!

Fie-ți somnul lin și amintirea în veci neuitată!

Duminica Ortodoxiei la Caransebeș

Cinstirea într'un cadru solemn a Duminicii Ortodoxiei este unul din fericitele gânduri ale Prea Sfințitului nostru Stăpân, Episcopul Dr. Vasile Lazarescu, care rodește, acum de câțiva ani, roadele duhovnicești ale ad-văratei trăiri creștine, în tot răstimpul postului mare.

Atunci când anul bisericesc se apropie, în cursul său, de istoria cutremurătoarei jerife a Domnului nostru Iisus Hristos, atunci când pentru omenirea de sub toate vremurile se repetă nu numai patimile Omului-Dumnezeu, dar și patimile proprii sale ispășiri prefigurată, pe Golgota de chinuri și moarte, atunci privirile sufletești ale acestei omeniri trebuiesc oprite de pe calea înstrăinării crescânde, trebuiesc chemate îndărăt spre orizontul mântuirii creștine, trebuiesc câștigate pentru adevăratele preocupări ale creștinului în timp de post.

Nimic mai potrivit, deaceia, nu este, decât ca Duminica Ortodoxiei, Duminica adevăratei trăiri ortodoxe, Duminica tradițională a unicei și învingătoarei credințe, să fie sărbătorită altfel.

Altfel ca în celelalte Duminici, — nu altfel în sărbătorească închinare și ascultare Domnului nostru Iisus Hristos, — dar altfel în însemnătate pentru trăirea noastră creștină.

Trăirea noastră dela această dată, trebuie să se învețe a pătimi pentru încoronarea sa, trebuie să sufere pentru fericirea sa, trebuie să fie ingenunchiată sub cruce pentru a birui.

Iată sensul solemnității tragice din această Duminică!

Iată sensul acordurilor divine ce-au răsunat în Biserica noastră catedrală în această Duminică, după săvârșirea liturghiei arhieresti.

La liturghia arhierescă a acestei Duminici, pe care o pontifică P. S. Sa Episcopul Vasile, împreună liturghisesc I. P. Cuv. Sa Arhim. Dr. L. Busuioc, I. P. Cucernicia Sa Iconom Stavrofor R. Ancușă, P. Cucernicia Sa Protopresbiter G. Vior, Prea Cucernicia Sa Protopresbiter I. Suru, Prea Cucernicia Sa Protodiacon T. Roșca, Diacon Dr. M. Chialda, Preoți I. Firca, T. Dobromirescu și Andrei Trifon.

După săvârșirea liturghiei arhieresti, în cadrul căreia este sfințit întru presbiter candidatul în teologie A. Trifon, urmează un concert religios, executat de studenții Academiei teologice, conduși de distinsul și iubitul nostru dirijor C. Vladu, profesor de cântare și tipic dela această Academie.

În acorduri grave, imnurile de slavă se înalță, sub conducere măiastră, spre inimi, spre suflăte, spre cer. Cuceresc atenția, opresc preocupările pământești și răsună larg, în început de post și'n început de viață nouă...

Bine alese și fericit încheigate, sunt rugăciunea cea mai vie, ce se aduce de glasurile noastre lui Dumnezeu.

Predica, organic închisă între acorduri și melodii, este gustată cu altă atenție de către credincioși. Predicatorul, Înalt Prea Cuvioșia Sa Arhim. Dr. Laurențiu Busuioc, explică și istorisește, convinge și îndeamnă, mișcă și hotărăște inimile spre o nouă trăire ortodoxă, spre o nouă viață adevărată.

Totul, bine armonizat și încadrat, în maiestratea fără seamăn a acestei zile, colaborează la o impresie unică și neștearsă.

Spectator.

Investirea nouilor chiriarhi. Joi 13, Martie a. c. s'a făcut cu mare solemnitate investirea chiriarhilor aleși în Iunie 1940: I. P. S. Tit Simeonia ca mitropolit al Bucovinei, P. S. Dr. Vasile Lazarescu ca episcop al Timișoarei și P. S. Grigorie Leu ca episcop al Hușilor.

Abea s'au împlinit zilele acestea 7 ani de când Prea Sfințitul Vasile primea cărja episcopescă pentru Caransebeș, și nu s'au împlinit încă cei 7 ani buni dela venirea P. S. Sale aici și astăzi ne părăsește...

În Iunie votul Marelui Colegiu Electoral i-a încredințat păstorirea celei dintâi episcopii românești ortodoxe a Timișoarei...

Cinstea aceasta, dată chiriarhului nostru, se răsfrânge indirect și asupra vechiului nostru scaun vlădicesc, astăzi din nou văduvit.

ȘTIRI

Țara este alături de Conducătorul său. Miercuri toată suflarea românească a putut cunoaște rezultatul complet al Plebiscitului: 2.960.298 voturi **da** și 2996 voturi **nu**. Cu acest prilej Conducătorul Statului a făcut Țării declarații din cele mai bărbătești și cuceritoare. Mulțumind celor cari i-au dat încrederea, domnul General Antonescu asigură pe cei cari nu i-au dat-o, că înfăptuirile d-sale de acum încolo îi vor convinge de prea puțina lor încredere. Arată însă că a inaugurat o școală a demnității românești și a curajului civic, punând poporul să-și spună deschis părerile, cu vot pe față!

„Luminătorul“ Basarabiei luminează iar.
 Datorită unui mănunchi de inimoși preoți și cărturari basarabeni în frunte cu dl profesor universitar P. Tomescu, revista „Bisericii din Basarabia“ reapare în București. Numărul prim, foarte bogat cuprinde o seamă de adrese de îmbărbătare pentru vajnicul „luminător“ care a apărut întâiu tot sub vremuri de obidă; amintiri din tristul exod din vara anului trecut, precum și o seamă de articole teologice științifice.

Dr. Titus Anton noul secretar al Primăriei orașului Caransebeș. Prin deciziunea No. 1398 din 10 Martie a. c. dl Titus Anton, doctor în drept, a fost numit secretar al Primăriei Orașului Caransebeș. Cunoșcând zestrea sufletească, pregătirea școlară, precum și caracterul noului secretar, nu putem decât să felicităm conducerea orașului nostru pentru această numire.

Convocare

Conform § 13 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, Ven. Consiliu eparhial în ședința sa dela 28 Martie 1840, cu Nr. 2085 B. ex. 1940, a numit pe subsemnatul comisar consistorial pentru actul alegerii de protopresbiter în tractul protopresbiteral vacant al Caransebeșului.

Efectuându-se toate lucrările necesare pentru îndeplinirea acestui act, în baza ordinului Ven. Consiliu eparhial, cu Nr. 1398 B. ex. 1941, din 10 Martie a. c. și pe baza art. 14 din Regulament, cu onoare convoc **adunarea protopresbiterală electorală a Caransebeșului pe Marti, 1 Aprilie 1941, ora 10 în Sf. Biserică parohială din Caransebeș**, unde, după Chemarea Duhului sfânt, va avea loc actul alegerii.

Onor. membrii ordinari, cât și cei aleși ad-hoc, preoți și mireni, sunt invitați a lua parte.

Caransebeș, la 14 Martie 1941.

Dr. Laurențiu Busuioc
 arhimandrit, comisar consistorial

Biserica ort. rom. Lugoj

Concurs public

pentru pictarea bisericii ort. rom. din Lugoj.

În conformitate cu dispozițiile Legii picturii bisericești dela 2 Iunie 1938 și cu prevederile art. 27 și 28 din Regulamentul Legii, se institue concurs public pentru lucrările de pictură interioară a Sfintei Biserici ort. rom. din Lugoj, Județul Severin.

Pot lua parte la acest concurs artiștii pictori auto-rizați, cari îndeplinesc condițiile Legii picturii bisericești.

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Artiștii concurenți, pe lângă ofertă, vor prezenta următoarele lucrări:

1. Un proiect al picturii bolților în acuarelă sau guașe după planul dat de Oficiul parohial.

2. Un desen în mărime de execuție a unei scene sau a unui sfânt din acest plan.

3. O scenă, un fragment de scenă sau un sfânt, în frescă de cel puțin 80 pe 80 cm. lucrată pe mortar, în cadru de lemn portabil.

4. Modele de stucco-lustro imitație de marmoră roșie, galbenă sau verde plăci de cel puțin 20 pe 20 cm.

Concurenții pot cere planurile, caetul de sarcini și orice informații, dela Prea Cucernicul protopop Dr. Aurel Mihăescu, la biserica ort. rom. Lugoj, Str. Alexandrovici Nr. 11.

Juriul de examinare a proiectelor și de adjudecare a lucrării este alcătuit din Comisia specială de calificare a pictorilor bisericești, împreună cu Prea Cucernicul Prototopop Dr. Aurel Mihăescu și cu un membru al Consiliului parohial.

Premiile vor fi acordate conform prevederilor Legii și anume: Premiul I. executarea lucrării; Premiul II. 2% din valoarea lucrării; Premiul III, 1% din valoarea lucrării.

Nu se acordă nici un fel de spese de călătorie sau alte bonificări pentru concurenți.

Lucrările concurenților trebuie depuse la Parohia bisericii până la data de 1 Iunie 1941, după care dată Juriul va fi întrunit spre a le examina.

După examinare, lucrările vor rămâne expuse pentru public timp de 5 zile.

Lugoj, la 1 Martie 1941.

Președintele Consiliului Parohial,
Prot. Dr. Aurel Mihăescu

Librăria DIECEZANĂ din Caransebeș

și a îmbogățit depozitul de
obiecte și ornate bisericești

Onoratele Oficii Parohiale sunt rugate a ne acorda toată încrederea, vizitând magazinul nostru.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezae Caransebeș.